

Ο Όμιλος Ιστορίας
στους Ενετικούς πύργους
του Μύτικα και του Βασιλικού
30 Οκτωβρίου 2023

Τη Δευτέρα 30 Οκτωβρίου 2023 στο πλαίσιο του Ομίλου Ιστορίας «**Στα χρόνια των Ενετών η Χαλκίδα**» οι μαθητές και οι μαθήτριες επισκέφτηκαν τους δίδυμους Πύργους του Μύτικα, μνημεία αμυντικής αρχιτεκτονικής από την περίοδο της Λατινοκρατίας που χαρακτηρίζουν την τοπιογραφία της περιοχής.

Με καλή διάθεση και πολύ καλό καιρό ανηφορίσαμε...

Συνοδός μας στην επίσκεψη αυτή ήταν ο **Δρ. Andrew Blackler**, ιστορικός τοπογράφος, που μας μίλησε για τον ρόλο και τη σημασία τους στην άμυνα της Εύβοιας.

Ο Δρ. Blackler χρησιμοποιώντας αρχαιολογικά και σύγχρονα χαρτογραφικά στοιχεία έχει μελετήσει την άμυνα της Εύβοιας κατά τον μεσαίωνα.

Η κατασκευή των πύργων τοποθετείται χρονικά
την περίοδο της λατινοκρατίας,
13ος-15ος αι.

Ο νότιος πύργος χαρακτηρίζεται από τις
επάλξεις στην κορυφή και αποτελούσε
καταφύγιο για τον φεουδάρχη και την
οικογένειά του αλλά και τους κατοίκους των
γύρω χωριών από τις επιδρομές των πειρατών
και των Οθωμανών.

Και οι δύο πύργοι από τη θέση που βρίσκονται
έχουν ανεμπόδιστη θέα και ελέγχουν ολόκληρο
το Ληλάντιο πεδίο και τον πορθμό του Ευρίπου.

Ο βόρειος πύργος είναι νεότερος, δεν έχει
επάλξεις και αποτελούσε πιθανόν την έδρα του
ποταμάρχη που παρακολουθούσε τη ροή του
Λήλαντα, ρύθμιζε τη διανομή του νερού και
φρόντιζε για την επιδιόρθωση των ζημιών.

Από εκεί σήμερα βλέπουμε την κοίτη του
Λήλαντα, τα χωριά Αφράτι, Φύλλα και Μύτικα,
το Βασιλικό και το Μπούρτζι, ενώ στο βάθος
διακρίνουμε τον Ευβοϊκό.

Απέναντι από τους πύργους στέκεται αγέρωχο
το Καστέλι των Φύλλων.

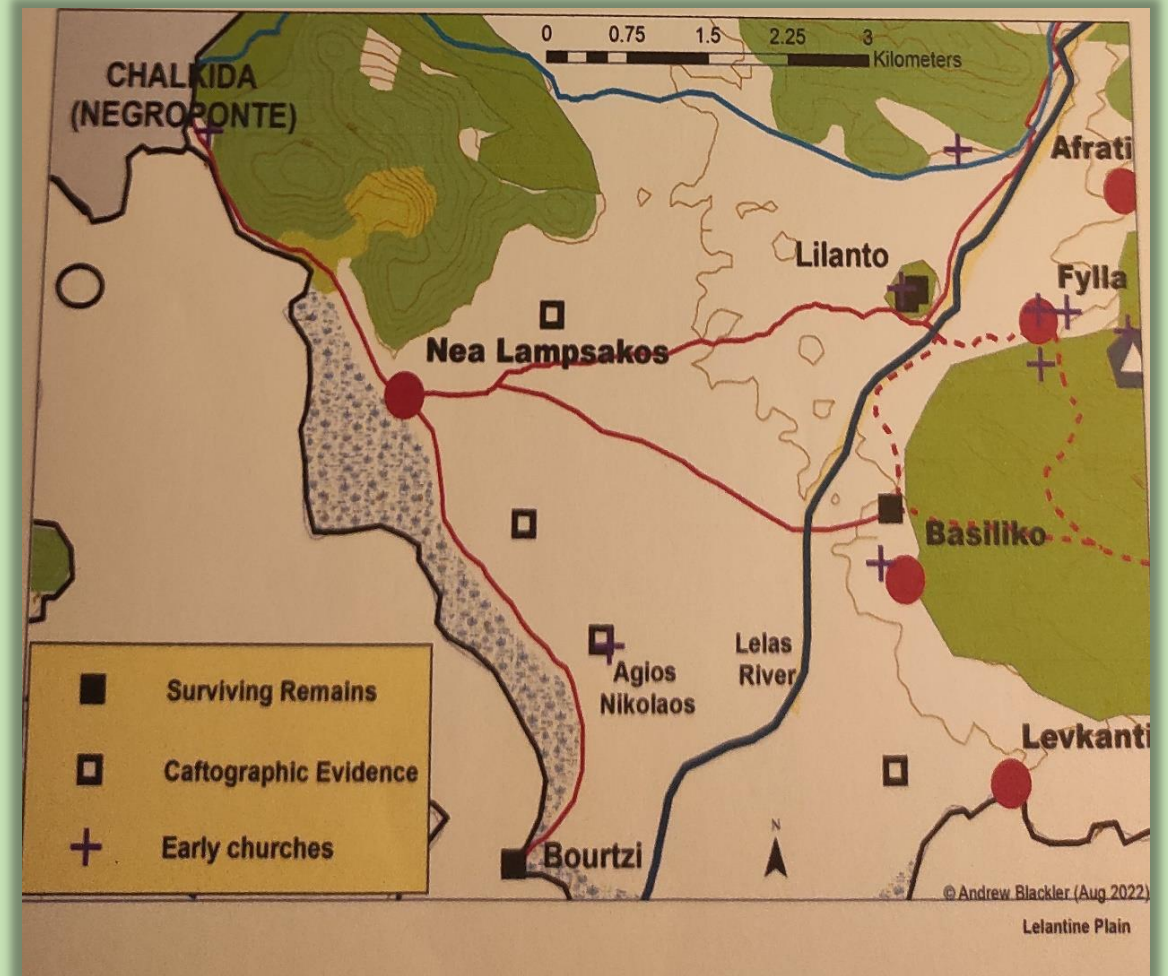

Οι πύργοι του Μύτικα ήταν δύο από τους πολλούς που υπήρχαν στην περιοχή αλλά και στο νησί της Εύβοιας γενικότερα.

Μαζί με άλλους πύργους στην Εύβοια και σε νησιά των Κυκλάδων λειτουργούσαν ως φρουκτωρία για την έγκαιρη προειδοποίηση των κατοίκων για εχθρικές επιδρομές.

Δίπλα στον νότιο πύργο βρίσκεται σήμερα ο ιερός ναός του Αγ. Αθανασίου και δίπλα στον βόρειο μικρός ναός της Αγ. Παρασκευής.

Ο Πύργος- σύμβολο του Φεουδάρχη της Εύβοιας

Ο Πύργος είναι το κτίριο-σύμβολο της φεουδαρκαίας κοινωνίας που αναπτύχθηκε στην Ελλάδα από το έτος 1300. Στις 15ο αιώνα προσηγορεύεται στον ελληνικό χώρο ως κάστρο ή φρούριο. Το κτίριο αποτελεί τον τόπο της εξουσίας και της προστασίας της περιφέρειας, το κέντρο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Η σπουδαιότητα του πύργου προέρχεται από το γεγονός ότι αποτελεί την βάση του μισθώσιμου και του αγροτικού κράτους. Στις μέσες βραδιές της νύκτας οι πύργοι λειτουργούν ως αποθήκες φαεινών ειδών.

Ο πρώτος όροφος είναι ο κέντρο κοινωνικής ζωής και οι υπηρέτες του φεουδάρχη είναι οι υπηρέτες του φεουδάρχη. Στον δεύτερο όροφο βρίσκεται η δικαστική κοινότητα που αποφασίζει τα σημαντικά θέματα. Ο τρίτος όροφος αποτελεί το κέντρο της οικογενειακής ζωής και της διατήρησης της κληρονομιάς. Στον τέταρτο όροφο υπάρχουν τα δωμάτια των υπηρέτων και των ενοικιαστών. Η κεντρική κλιμακώδης σκάλα είναι η διαδρομή που οδηγεί στην κορυφή του πύργου. Έτσι συνδέονται οι άνθρωποι που ζουν στον πύργο με την κοινότητα και τον έξω κόσμο.

Έκτοτε μετά την κατασκευή του πύργου και τον δημιουργία σύνθετων ασφαλείας στην περιοχή, μία αλληλένδετη κοινωνία αναπτύσσεται με τοίχους και φρούρια, αγοράς και πεδία και παράνομα. Το σημερινό κτίριο του φεουδαρκαίου πύργου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία που δημιουργήθηκε γύρω από τον πύργο.

Καθημερινή ζωή του φεουδαρκαίου πύργου

The Tower-symbol of the Euboean Feudal Lord

The tower is a landmark building - symbol of the feudal society that developed in Euboea from the 13th to the 15th century, adjusting western European models to the Greek territory. Besides the obvious defensive character, the tower in the east of the local lords the gathering place of his vassals, the depot for the area's agricultural production, the centre of social and religious life. Its erection was the priority and the mark of the new class of nobles to whom the leaders of the island distributed the land to receive for military service.

The basement of the tower was used as a large store room for the food supplies that the farmers cultivating the estate provided to their lord.

The first floor was the main assembly room where the members of the household and the vassals of the lord used to eat, deliberate, judge and decide on local affairs.

The second floor would feature the private apartments of the lord and his family. It is a miniature of exclusive western European castles offering particular comfort and luxury.

The lodgings of the servants and of all those attending to the needs and the safety of the noble and his vassals were situated around the tower. That was the usual location for kitchens, linnaces, stables, barns, barracks, and workshops.

Soon after the erection of the tower and the subsequent establishment of safety conditions in the area, a whole community developed with artisans and merchants, farmers and priests, freemen and serfs. The modern village of Vassilikio is the continuation of the medieval settlement that was created around the tower.

Επίπεδο προσανατολισμού του φεουδαρκαίου πύργου, Α.Ματθαίου, Βελανίτη. Reorientation plan of the medieval tower at Vassilikio, Belaniti.

Ο Πύργος-δυναμάρη: ο αμυντικός χαρακτήρας

Ο Πύργος της Βελανίτης είναι από τα καλύτερα δείγματα της φεουδαρκαίας κοινωνίας, ενός κτισμένου επί φεουδαρκαίας. Ο πύργος αποτελεί τον κέντρο κοινωνικής ζωής και τις υπηρέτες του φεουδάρχη. Το κτίριο αποτελεί τον τόπο της εξουσίας και της προστασίας της περιφέρειας, το κέντρο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Η σπουδαιότητα του πύργου προέρχεται από το γεγονός ότι αποτελεί την βάση του μισθώσιμου και του αγροτικού κράτους. Στις μέσες βραδιές της νύκτας οι πύργοι λειτουργούν ως αποθήκες φαεινών ειδών.

Ο πρώτος όροφος είναι ο κέντρο κοινωνικής ζωής και οι υπηρέτες του φεουδάρχη είναι οι υπηρέτες του φεουδάρχη. Στον δεύτερο όροφο βρίσκεται η δικαστική κοινότητα που αποφασίζει τα σημαντικά θέματα. Ο τρίτος όροφος αποτελεί το κέντρο της οικογενειακής ζωής και της διατήρησης της κληρονομιάς. Στον τέταρτο όροφο υπάρχουν τα δωμάτια των υπηρέτων και των ενοικιαστών. Η κεντρική κλιμακώδης σκάλα είναι η διαδρομή που οδηγεί στην κορυφή του πύργου. Έτσι συνδέονται οι άνθρωποι που ζουν στον πύργο με την κοινότητα και τον έξω κόσμο.

Έκτοτε μετά την κατασκευή του πύργου και τον δημιουργία σύνθετων ασφαλείας στην περιοχή, μία αλληλένδετη κοινωνία αναπτύσσεται με τοίχους και φρούρια, αγοράς και πεδία και παράνομα. Το σημερινό κτίριο του φεουδαρκαίου πύργου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία που δημιουργήθηκε γύρω από τον πύργο.

The Tower-stronghold: the defensive character.

As soon as being a symbol of a Latin-orientated society, the Tower of Vassilikio is foremost a stronghold for safe defence of the small feudal household against robbery raids from other feudal lords, bands of robbers or pirates, as well as against invasions of the local population.

Defence is mainly provided by the size of the tower and their battlements as to their protection in case of fire or siege until the advent of artillery and the danger would pass.

The entrance here as a first floor level and can easily be closed with the removal of the installation of the wooden ladder that leads to it. It was done with a solid door, prepared by a stone bar. The stone above the door was decorated with the coat of arms of the feudal lord.

The walls of the tower, the vertical, so as to be almost impossible for the attackers to climb with ladders or ropes. They are also thick and solid, especially at base and breach them.

The battlements of the tower would consist with battlements from the arrow tower on the first floor, the windows of the second, and the battlements of the roof. From the projections on the battlements of the second floor they threw the stones on the roof from a balustrade and, known as "avalanche-rails", a common feature both in Euboea and in medieval Italy.

In case of the military forces active in Medieval Euboea, the tower was practically impregnable.

Καθημερινή ζωή του φεουδαρκαίου πύργου, Α.Ματθαίου, Βελανίτη. Reorientation plan of the medieval tower at Vassilikio, Belaniti.

Ο θρυλικός υπήκοος Λικάριος

Ο Λικάριος ήταν ένας από τους πιο διάσημους ήρωες της Εύβοιας. Ονομάστηκε Λικάριος επειδή γεννήθηκε στον ορεινό οικισμό Λικάρια της Εύβοιας. Ο Λικάριος ήταν ένας από τους πιο διάσημους ήρωες της Εύβοιας. Ονομάστηκε Λικάριος επειδή γεννήθηκε στον ορεινό οικισμό Λικάρια της Εύβοιας.

Licario, a legendary knight

Licario was one of the most famous heroes of Euboea. He was named Licario because he was born in the mountainous village of Licaria in Euboea. Licario was one of the most famous heroes of Euboea. He was named Licario because he was born in the mountainous village of Licaria in Euboea.

Στη συνέχεια οι μαθητές και οι μαθήτριες επισκέφθηκαν τον Πύργο του Βασιλικού, σύμβολο της φεουδαρχικής κοινωνίας που αναπτύχθηκε στην Εύβοια κατά τον 13ο-15ο αι. σύμφωνα με τα πρότυπα της Δυτικής Ευρώπης.

Στο ισόγειο αποθηκευόταν η αγροτική παραγωγή, στον πρώτο όροφο διεκπεραιώνονταν οι καθημερινές εργασίες, ενώ ο δεύτερος όροφος αποτελούσε την κατοικία του φεουδάρχη και της οικογένειάς του.

Γύρω από τους πύργους αναπτύσσονταν ολόκληροι οικισμοί και το σημερινό Βασιλικό βρίσκεται στη θέση του μεσαιωνικού οικισμού που δημιουργήθηκε γύρω από τον Πύργο του Βασιλικού.

Ο πύργος-δυναμάρι είχε κυρίως αμυντικό χαρακτήρα για την προστασία από ξαφνικές επιδρομές από άλλους φεουδάρχες, ληστές ή πειρατές ή εξεγέρσεις κατοίκων.

Η άμυνα ήταν παθητική, η πόρτα βρισκόταν στον πρώτο όροφο και η ξύλινη σκάλα ανασυρόταν, η πόρτα ήταν μονόφυλλη και αμπαρωνόταν.

Οι τοίχοι είναι κατακόρυφοι, συμπαγείς με μεγάλο πάχος, ενώ οι επάλξεις στη στέγη έχουν διχαλωτή απόληξη, γνωστή ως χελιδονοουρά.

Ο πύργος θεωρούνταν απόρθητος.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλουμε :

- στην **Εφορεία Αρχαιοτήτων Εύβοιας** για τη δυνατότητα να επισκεφτούμε τον Πύργο του Βασιλικού
- στον **Δρ. Andrew Blackler** για τον χρόνο του και την προθυμία του να μοιραστεί μαζί μας τις γνώσεις του

Καμάρες

Ένα ισχυρό σύμβολο – τοπόσημο

Το ρωμαϊκό υδραγωγείο, γνωστό ως Καμάρες, βρίσκεται στη βόρεια έξοδο της Χαλκίδας στην περιφερειακή οδό, λίγες εκατοντάδες μέτρα από το 5ο Πρότυπο Γυμνάσιο.

Αποτελούσε έργο μεταφοράς νερού για την ύδρευση της πόλης, το οποίο κατασκεύασαν οι Ρωμαίοι και συνέχισαν οι Ενετοί.

